

Venstre Om
#3:2009

VALGKAMPHÅNDBOKA

STORTINGSVALGET 2009

Ulike mennesker
like muligheter

Innhold

Leder	3
5 grunner til å stemme SV	4
En miljøvennlig framtid	6
Tid for rettferdighet	8
Barn og unge først	11
Trygge jobber over hele landet	16
Forskning og høyere utdanning	19
Kultur	21
Helse og eldre	23
For fred og utvikling	25
Et inkluderende samfunn	28
Hvem tjener på en regjering med Høyre og Frp?	31
Delta i valkampen!	32
Delta digitalt	33
5 ting du kan gjøre i valkampen	35

Ansvarlig redaktør: Silje Schei Tveitdal

Redaktører: Lars Kolltveit, Arun Ghosh

Korrektur: Arnt-Even Hustad

Opplag: 10.000

Trykket på 100% resirkulert papir Layout: GRAFISK FORM AS Trykk: Grafisk Partner

Vi skal vinne valget!

Kjære SV-medlem!

Mandag 14. september avgjøres stortingsvalget. Det står mellom en fortsatt rødgrønn regjering for miljø og fellesskap, og en mørkeblå regjering for privatisering og usosiale skatteletter til de rikeste. Det er et valg vi ikke *kan* tape.

Et stort SV er garantisten for en fortsatt rødgrønn flertallsregjering. En stemme til SV er også det sikreste kortet for dem som vil holde Frp lengst mulig unna regjeringskontorene.

Den neste måneden skal vi gjøre alt vi kan for å overbevise flest mulig om å stemme SV. Vi skal vise at det er vi som er villige til å gjennomføre tøffe klimatiltak. Det er vi som har skolepolitikken som sikrer kunnskap til alle. Og det er vi som vil fordele godene mer rettferdig og prioritere tiltak som bekjemper fattigdom.

I dette heftet finner du argumenter, fakta og eksempler som hjelper deg i valgkampen. Finn fram heftet når du skal overbevise naboen, vinne lunsjdiskusjonen på jobben eller skrive leserbrev til avisa. Trenger du mer ammunisjon finner du det på våre nettsider.

Godt valg!

Silje Schei Tveitdal,
Partisekretær

5 grunner til å stemme SV

1. SV er miljøpartiet

SV mener den rike oljenasjonen Norge har et spesielt ansvar for å bidra i kampen mot klimaproblemene. Vi vil satse på fornybar energi, bygge jernbane og utvikle ny miljøteknologi. Vi sier nei til oljeboring i de sårbare havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen.

2. SV setter barn og unge først

SV vil bruke de store pengene på de små menneskene. Vi vil satse på skolen og barnehagen for å gi alle barn en god start på livet. SV arbeider for en god og gratis offentlig skole. Vi vil ansette flere gode lærere og gi leksehjelp til alle elever. Kvaliteten i barnehagen skal bli enda bedre.

3. SV vil ha likelønn

SV godtar ikke at kvinner i gjennomsnitt tjener femten prosent mindre enn menn. Vi vil gi kvinnedominerte yrker i offentlig sektor høyere lønn gjennom en likelønnsport. I tillegg vil vi bekjempe ufrivillig deltid.

4. SV vil dele godene

SV vil gi skattelette til lavtlønte og øke skattene for dem som tjener mest. Deler vi godene mer rettferdig, kan vi skape arbeid og velferd til alle. Barnehager, fritidstilbud og helsetjenester skal være tilgjengelige for alle – uavhengig av størrelsen på lommeboka.

5. SV er det rødgrønne partiet

Det røde og det grønne er SVs farger. Rødt for rettferdighet, grønt for miljø. SV er garantisten for en fortsatt rødgrønn regjering. Et sterkt SV betyr mer miljø og mer rettferdighet i norsk politikk.

Klar til valgkampen?
Usikker på noen av SVs hovedsaker?

Nå har SV et eget tilbud om opplæring på nett, se www.sv.no/nettskole

En miljøvennlig framtid

Klimakrisa er vår tids største utfordring. Klimaendringene er her allerede, og verdens fattigste rammes aller hardest. Vi står foran et avgjørende valg for framtida. SV mener den rike oljenasjonen Norge har et spesielt ansvar for å bidra i kampen mot klimaproblemene. Derfor er vi villige til å gjennomføre tøffe klimatiltak.

Oljefritt Lofoten og Vesterålen

Kampen om oljeboring i Lofoten og Vesterålen er den første store testen på om vi setter miljøet først. Områdene utenfor Lofoten og Vesterålen er blant de vakreste og mest ressursrike områdene i Norge. De er også fødestue for verdens største torskebestand. Et stort oljeutslipp i disse sårbare havområdene vil gi katastrofale skader på miljøet. Samtidig krever klimaproblemene at vi pumper opp mindre olje og i stedet satser på miljøvennlig energi. Derfor sier SV klart nei til oljeboring i Lofoten og Vesterålen.

SV har også gått i mot å åpne Goliat-feltet i Barentshavet for oljeboring, men tapte i regjeringen. Bondevik II-regjeringen ga tillatelse til prøveboring på Goliat. Og praksis har vært at når prøveboring resulterer i funn, gis det utvinningstillatelse. Derfor er det også så viktig å unngå at oljeindustrien slipper til i Lofoten og Vesterålen. Gjør oljeindustrien et funn i fødestua til den siste store torskestammen i verden, blir det langt vanskeligere å stoppe dem i ettertid.

SV vil satse mindre på olje, og mye mer på miljøvennlig energi. En oljeindustri i kraftig vekst binder opp penger, forskning og arbeidskraft som ellers kunne ha blitt brukt i andre næringer. En redusert satsing på olje er derfor nødvendig for å få til en god nok satsing på miljøvennlig næringsutvikling og fornybar energi.

SV vil:

- Gi Lofoten, Vesterålen og Senja, samt Mørebankene, varig vern mot oljeutvinning
- Redusere oljeutvinningstempoet og ha en plan for en styrt omstilling av energipolitikken
- Gjøre Norge til en miljøvennlig energistormakt ved å satse på energieffektivisering, solenergi, vindkraft og bioenergi

Fakta: Hvor mye må vi kutte?

FNs klimapanel har vist at temperaturøkningen på jorda ikke må overstige to grader, dersom vi skal unngå de farligste konsekvensene av klimaendringene. Skal vi nå to-graders målet må vi begynne å redusere de globale utslippene senest i 2015. Totalt må de globale utslippene reduseres med 50-85 prosent innen 2050.

Norske klimagassutslipp lå i 2008 på 53,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Oljenæringen sto for over en fjerdedel. SV mener Norge bør redusere sine utslipp med 40 prosent innen 2020. Skal vi lykkes med dette må kampen mot klimaproblemene gjennomsyre all samfunnsplanlegging.

Vår «månelanding»: Rensing av CO₂-utslipp

CO₂-håndtering og -lagring kan bidra til å redusere CO₂-utslippene. SV har sørget for at Norge bruker milliarder på forskning og utvikling av renseteknologi for CO₂-håndtering. På Mongstad bygges det nå et testsenter for CO₂-håndtering. På Kårstø vurderer man om utslippene fra gassprosesseringsanlegget kan reduseres samtidig med at gasskraftverket renses. Regjeringen har dessuten pålagt Statoil å finne ut hvordan utslippene fra gasskraftverket ved Snøhvit kan renses.

SV vil:

- At ingen nye gasskraftverk skal bygges uten CO₂-håndtering fra dag én
- At pilot- og fullskalarensing ved Mongstad fullføres i samsvar med tidsplanen
- At gasskraftverket på Kårstø renses eller nedlegges
- Lage en handlingsplan for CO₂-rensing av store punktutslipp i forbindelse med de eksisterende gasskraftverkene i tillegg til industrien i Grenland

Sats på tog og kollektivtransport!

Skal vi løse klimaproblemene, må vi flytte trafikken fra vei til bane. SV prioriterer tog og kollektivtransport framfor nye, dyre motorveier. Kollektivtilbudet må bli bedre og rimeligere. Vi vil også få på plass høyhastighetstog som kan konkurrere med flyet.

I et land som Norge vil mange likevel være avhengig av bil. SV vil forby salg av nye biler som bare kan kjøre på bensin innen 2015. I stedet vil vi gjøre det rimeligere å velge biler som kan kjøre på elektrisitet eller annet miljøvennlig drivstoff. SV vil prioritere trafiksikkerhet og vedlikehold av farlige veier i distriktene, framfor nye veiutbygginger i sentrale strøk.

SV vil:

- Trappe opp investeringene i jernbanen til 10 milliarder kroner per år
- Starte utbyggingen av et høyhastighetsnett for tog innen 2015
- Doble belønningsordningen for kollektivtransport i byene
- Forby salg av nye biler som kun kan gå på fossilt drivstoff senest fra 2015, kombinert med en storstilt satsing på elbiler og alternative drivstoff

Transportfakta

Fra 1990 til 2006 økte utslippene fra transportsektoren med 25 prosent. Veitrafikken, som er den største utslippskilden, sto for den største økningen.

Bygg landet med miljøvennlige arbeidsplasser

Vi må komme ut av den økonomiske krisa med løsninger for framtiden. Ved å satse på fornybar energi og miljøteknologi kan vi skape arbeidsplasser samtidig som vi bidrar til å løse klimaproblemene. Stadig flere bedrifter ser mulighetene i omlegging til energieffektive prosesser og utvikling av miljøvennlige produkter. SV vil føre en aktiv politikk for miljøvennlig omstilling i næringslivet.

SV vil:

- Øke bevilgningene til forskning som bidrar til å møte utfordringer innenfor klima, miljø og utvikling
- Arbeide fram et felles grønt sertifikatmarked med Sverige. Fram til en slik ordning er på plass, må Norge ha støtteordninger som gjør det lønnsomt å bygge ut ny fornybar energi
- Innføre bedre avskrivningsregler for å gjøre det lettere for næringslivet å modernisere sin produksjon og gjøre den mer miljøvennlig.

Ta vare på naturen!

Vi har et stort ansvar for å ta vare på Norges unike natur. I dag er 2.000 plante- og dyrearter i Norge truet. Derfor har SV fått gjennomslag for en lov om naturmangfold som beskytter all natur.

SV vil fortsette arbeidet for å verne verdifull natur og beskytte truede arter. Allemannsretten og tilgangen til strandsonen må sikres, slik at alle får rett til friluftsliv og gode naturopplevelser. Samtidig må det legges til rette for å utnytte de mulighetene naturen gir for lokal verdiskaping.

SV vil:

- Verne viktige naturområder og landskap mot kraftlinjer i luftspenn
- Bruke naturmangfoldloven aktivt for å stanse tapet av plante- og dyrearter
- Verne minst 4,6 prosent av den produktive skogen
- Innføre forbud mot all form for fiskeoppdrett i nasjonale laksefjorder

Regjeringen verner verdifull natur

Den rødgrønne regjeringen hadde i juli 2008 vedtatt vern av 9.704 kvadratkilometer norsk natur. Til sammenligning fattet Bondevik II-regjeringen vedtak om vern av til sammen 14.643 km². Bondevik II hadde mulighet til å fatte mange vedtak fordi mange saker var i sluttfasen. Den rødgrønne regjeringen har hatt mindre muligheter siden færre saker var i sluttfasen. Stor innsats har imidlertid gjort at denne regjeringen har opprettet seks nye nasjonalparker og utvidet en. I tillegg vil Breheimen nasjonalpark bli vedtatt før valget. Dessuten har vi vernet viktige områder som Trillemarka- Rollagsfjell, Holmvassdalen og Vefsnavassdraget.

Hva om Høyre og Frp fikk styre miljøpolitikken?

Med Høyre og Frp i regjering blir energipolitikken lagt om. Det blir satsing på atomkraft og utbygging av verdede vassdrag. Dessuten blir det fritt fram for oljeindustrien å bore i nordområdene. Både Høyre og Frp sier rungende ja til oljeboring i Lofoten, Vesterålen og Barentshavet.

Med Høyre og Frp i regjering er det usikkert hvordan Stortingets klimaforlik vil bli fulgt opp. Frp var ikke med på klimaforliket. I partiets programforslag er klimapolitikk viet en knapp side, og fokuset deres sår usikkerhet om klimarendringene er menneskeskapte, samt å svekke autoriteten til FNs klimapanel.

Både Høyre og Frp vil kutte kraftig i Miljøverndepartementets budsjett. Miljøverndepartementets budsjett foreslås kuttet med 208 millioner kroner i Frps alternative budsjett for 2009, mens Høyre foreslår et kutt på 124 millioner kroner. Blant annet kutter partiene kraftig i bevilgningene til å ta vare på naturens mangfold og til friluftsliv. Frp vil også fjerne forbudet mot bygging i 100-meters-strandsonen.

«Hei Ståle.

Jeg tror du har rett i at klimafokuset blir brukt for kontroll med befolkningen, skatter, avgifter og restriksjoner.»

Per Sandberg (Frp-nestleder) svarer på spørsmål i Adresseavisen 21.02.08

«En av de store feiltolkningene i Norge er at olje- og gassvirksomheten er et klimaproblem.»

Erna Solberg til Teknisk Ukeblad

Tid for rettferdighet

Norge er et av verdens beste land å bo i, fordi samfunnet vårt er et spleiselag. De som har mest betaler mest i skatt, slik at folk som mister jobben eller blir syke skal ha økonomisk trygghet. SV vil styrke dette fellesskapet, og sikre arbeid og velferd til alle.

Del godene

Norge er fortsatt et samfunn hvor makt og ressurser er skjevt fordelt. Samtidig som mange vanlige arbeidstakere er urolige for arbeidsplassene sine, vokser kjempeformuene til en liten elite i samfunnet. SV arbeider for et rettferdig skattesystem som bidrar til å utjevne forskjeller. Vi vil senke skatten for lavtlønte og øke skattene for dem som har mest fra før.

I regjering har SV startet omleggingen til et rettferdig skattesystem:

- Store skattehull som de rikeste har utnyttet er tettet, blant annet i formuesskatten og arveavgiften. I tillegg har vi sørget for at rederiene betaler skatt
- Det er gitt skattelettelse til vanlige folk. Det betyr at ni av ti slipper arveavgiften og 110.000 færre betaler formuesskatt. Over halvparten av dem er pensjonister. I alt har 680.000 med lav og vanlig inntekt fått mindre skatt

Dette er SVs skatteopplegg for den neste stortingsperioden:

- Skattesystemet skal bidra til mer rettferdig fordeling, oppfordre til mer miljøvennlig atferd og sikre finansiering av velferdsstaten
- SV vil ikke øke skattenivået i nedgangstider, men heller øke bruken av oljepenger for å finansiere offentlige velferdstjenester. I perioder med velstandsvekst vil SV øke det samlede skattenivået for å sikre velferden
- SV vil senke inntektsskatten for lavtlønte og finansiere dette ved å øke skattene for de mest formuende med de største arbeids- og kapitalinntektene. Folk som tjener under gjennomsnittlig heltids arbeidsinntekt skal skjermes mot inntektsskatteøkninger

Formuesskatten

Formuesskatten er ingen folkeskatt. Det er millionærene i Norge (altså personer med skattemessig nettoformue over 1 million kr) som betaler 93 prosent av all formuesskatt i 2009. Å fjerne formuesskatten betyr at de hundre rikeste i Norge vil få en gjennomsnittlig skattelette hver på nærmere 10 millioner kr av de borgerlige. Ved å fjerne formuesskatten vil Stein Erik Hagen få en skattelette på 13,8 millioner kr. I løpet av fire år, en stortingsperiode, må dette tallet ganges med fire. Stein Erik Hagen støtter Frp med 2 millioner kroner i partistøtte.

Formuesskatten er en personlig skatt på 1,1 prosent av netto formue minus 470.000 kroner i bunnfradrag, uten unntak. Den rødgrønne regjeringen har økt bunnfradraget slik at 200.000 færre betaler formuesskatt, men vi har økt prosentsatsen, slik at de med mye formue må betale mer. Frp og Høyre ønsker å fjerne hele denne skatten. Fjerning av formuesskatt innebærer i praksis å gi milliarder til de som har mest fra før. Lettelsen blir større jo større formuen er.

Argumentet som Høyre og Frp bruker for å fjerne skatten er at den hindrer næringsutvikling, fordi formue ofte kommer av verdier på eiendom, som bygninger, aksjer og maskiner. Eierne må derfor hente ut penger av selskaper de eier eller selge noe for å betale denne skatten, og dette kan svekke bedriften. Et motargument til dette er at når man for eksempel må betale 100.000 kroner i formuesskatt må man ha en netto formue på over 10 mill kroner, dvs. man eier noe med likningsverdi over 10 mill kr, uten gjeld. Man er med andre ord ikke fattig.

Kamp mot fattigdom

Mange i Norge har så dårlig råd at de ikke kan leve et vanlig liv og delta i samfunnet som andre. Det går hardest ut over barn og unge. Det er vondt å være den eneste på laget som ikke kan være med på fotballturnering, eller aldri har råd til å gå på kino. SVs mål er et samfunn uten fattigdom. Derfor vil vi sørge for at velferdsordninger som barnehage, skole, fritidstilbud og helsetjenester er tilgjengelig for alle – uavhengig av størrelsen på lommeboka.

For å bekjempe fattigdommen vil SV:

- Innføre nasjonale minstesatser for sosialhjelp som gjenspeiler de levekostnadene folk faktisk har
- Arbeide for at offentlige velferdsordninger er gratis og tilgjengelige for alle
- Forsterke innsatsen mot arbeidsløshet og arbeide for et arbeidsliv som har plass til alle

Regjeringens innsats mot fattigdom

SV har som mål å avskaffe fattigdommen, og har blitt kritisert for ikke å ha nådd dette målet. Likevel gjentar vi løftet om å arbeide for å avskaffe fattigdommen. Akkurat som vi har en nullvisjon for antall døde i trafikken, har vi også det i forhold til fattigdom. Det er det eneste anstendige målet vi kan ha. Høyresida har ingen ambisjoner om å avskaffe fattigdom, rett og slett fordi de ikke er opptatt av å få det til. Vi har fortsatt fattigdom i Norge, men med SV i regjering har innsatsen mot fattigdom økt kraftig. **Dette har regjeringen gjort:**

- Vi økte minstepensjonen med kr 16.476 og unge uføre fikk kr 14.112 kroner mer i 2008. Minstepensjonen og de laveste ytelsene fra folketrygden blir i tillegg hevet til 2 G fra 1. mai 2010 (i dag utgjør 2 G kr 145.762, og beløpet justeres årlig). Økningen til 2 G gjelder også for minsteytelsene i rehabiliterings penger, attføringspenger, tidsbegrenset uførestønad og overgangsstønad for enslige forsørgere. Opptappingen utgjorde over 2 milliarder kroner i budsjett for 2009
- Endret reglene for bostøtte slik at 50.000 flere familier får støtte
- Økt tempoet i byggingen av rimelige utleieboliger. I år bygges 3.000 slike utleieboliger
- Startet et opplegg (Kvalifiseringsprogrammet) for å hjelpe de som har levd lenge på sosialhjelp over i arbeid
- I år bruker vi nesten 3 milliarder på å bekjempe fattigdom. Til sammenligning foreslo Bondevik II-regjeringen å bruke

263 millioner til fattigdomstiltak for 2006, noe vi økte med 500 millioner da den rødgrønne regjeringen tiltrådte høsten 2005

Likelønn nå!

En av de største urettferdighetene i dagens arbeidsliv er at kvinner og menn lønnes ulikt. Kvinner tjener i gjennomsnitt 15 prosent mindre enn menn, selv om de har like lang utdanning og gjør en like viktig jobb. I tillegg er det et klart flertall kvinner blant de 150.000 som jobber ufrivillig deltid.

Likelønn handler om rettferdighet, og om verdsetting av de yrkene der mange kvinner jobber. Det handler om de som arbeider med barn, står i butikken på kveldstid eller pleier gamle og syke. De jobbene vi ikke kan klare oss uten. Skal vi sikre god velferd også i framtida, må vi sørge for bedre rekruttering til de kvinnedominerte yrkesgruppene i offentlig sektor. Det krever god lønn for de som arbeider der.

Derfor er det ikke likelønn

Slik forklarer Likelønnskommisjonen lønnsforskjellene mellom kjønnene:

- Forskjeller i utdanningslengde og alder forklarer svært lite av lønnsgapet i dag
- Kvinner og menn har om lag lik lønn i samme stilling i samme virksomhet
- Lønnsgapet følger det kjønnsdelte arbeidsmarkedet
- Forhandlingssystemet opprettholder stabile lønnsrelasjoner, også mellom kvinner og menn
- Lønnsforskjellene vokser i foreldrefasen

Dette vil SV gjøre for likelønn:

- Gi kvinnedominerte yrker i offentlig sektor høyere lønn gjennom en statlig likelønnsnett
- Bekjempe ufrivillig deltid og gi rett til overtidsbetaling for arbeid ut over stillingsbrøken
- Utvide og tredele foreldrepermisjonen. En del til mor, en til far og en valgfri del. En likere deling av foreldrepermisjonen vil bidra til mindre lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Fedre må også få selvstendige permisjonsrettigheter

Frp er mot likestilling

Frp er mot alle tiltak som bidrar til likestilling. I deres handlingsprogram for perioden 2009-2013 står følgende: «Det er ikke en offentlig oppgave å utjevne lønnsforskjeller som naturlig oppstår i arbeidsmarkedet». Frp bruker en logikk fra bakvendtland og påstår at alle likestillingstiltak er diskriminerende. I handlingsprogrammet deres står det at «alle mennesker er likeverdige, derfor bør heller ikke lover, forskrifter og regler forskjellsbehandle gjennom kvotering i arbeidsmarkedet, og i næringslivet ellers». Dette er det samme som å godta lønnsforskjeller og at 4 av 5 topplederstillinger innehas av menn.

Bedre tannhelse

Hvis du er uheldig og brekker armen, tar staten mesteparten av regningen. Men ødelegger du en tann, må du ta hele regningen selv. Mer enn en million nordmenn har ikke vært hos tannlegen det siste året, viser en studie utført av Odontologisk fakultet. 60 prosent oppgir økonomi som hovedårsak til at de dropper tannlegen. SV vil likestille tannhelsebehandling med annen medisinsk behandling.

Dette er SVs tannhelsereform:

- Innføre et egenandelstak (tilsvarende egenandelstak 2) for alle på 2.500 kroner i året. I tillegg vil vi ha nasjonale takster på tannhelsetjenester, slik at ikke tannlegene kan ta urimelig høye priser
- Gi gratis tannbehandling til alle opp til 23 år og enkelte andre grupper, slik som rusavhengige og folk som mottar sosialstønad
- Bedre rekrutteringen av tannleger i distriktene
- Innføre turnustjeneste for alle nyutdannende tannleger på samme måte som for leger

Tannhelsefakta:

- Den enkeltes utgifter til tannbehandling er fordoblet fra 1995 til 2006. Andelen av de som har betalt mer enn 5.000 kroner, har steget fra 10 % i 2004 til 12 % i 2006
- Regjeringen har tatt første skritt på veien til en offentlig tannhelsereform. Regjeringen har lagt fram en stortingsmelding som foreslår å utvide ordningen med gratis tannhelsetilbud slik at den omfatter blant annet personer med alvorlige psykiske lidelser, personer med

funksjonstap, personer med svært lav inntekt, sykehuspasienter og 19-20-åringer

- Høyre har programfestet at de ikke ønsker å likestille tannbehandling med annen helsebehandling

Bolig

I boligpolitikken er Norge Europas minst sosialdemokratiske land. Mangel på regulering av boligmarkedet skaper stor utrygghet for mange mennesker. Boligmarkedet er et gigantisk pengespill. Boligprisene på tidspunktet du etablerte deg, skilte deg eller mistet jobben avgjør de økonomiske betingelsene dine resten av livet. Ikke minst sliter mange unge med å komme seg inn på boligmarkedet.

SV vil gjeninnføre den sosiale boligpolitikken, slik at alle har råd til en bolig å leve med. Vi vil sette i gang en stortiltet sosial boligbygging, med vekt på ikke-kommersielle utleieboliger og studentboliger. Det vil sørge for et bedre sted å bo for mange med dårlig råd, samtidig som det vil dempe prisutviklingen i det øvrige boligmarkedet.

SV vil:

- Styrke Husbanken med økte lånerammer, og innføre politisk styrt rente
- Bygge minst 4.000 leieboliger og 1.000 studentboliger årlig, inntil om lag halvparten av boligene til leie er ikke-kommersielle
- Lage en lov om ikke-kommersielle leieboliger
- Bygge 1.000 prisregulerte lavinnskuddsboliger i året

Boligfakta:

- Siden bunnen i 1992 er prisene for blokkleiligheter tredoblet. Prisene for eneboliger er femdoblet. Samtidig har lønnsveksten for folk flest ligget på rundt fire prosent i året.
- Nordmenn er ekstra sårbare for svingninger i økonomien, fordi så mange har vært nødt til å sette seg i stor gjeld for å kunne konkurrere i et overopphetet boligmarked
- Over 5.000 mennesker er bostedsløse i Norge i dag

Barn og unge først

En god oppvekst varer livet ut. Derfor setter SV barn og unge først. Satser vi på skolen og barnehagen kan vi gi alle barn en god start på livet.

Skole

Norsk skole er på rett vei ...

Den norske skolen er god. Den har mange gode og engasjerte lærere, og de fleste elever lærer mye og klarer seg godt. Det er ingen grunn til å si at skolen er i krise.

Norsk skole er på rett vei på flere viktige områder:

- Det er rekordhøy søkning til lærerstudiet (opp 35 %)
- Norske elever gjør det bedre på internasjonale tester (bedring på matematikk- og naturfagstesten TIMMS og svak bedring på lesetesten PIRLS)
- De siste mobbetallene viser en positiv utvikling

... men skolen har fortsatt store utfordringer

Den største utfordringen i norsk skole er at mange elever går ut av skolen uten å lære seg å lese, skrive og regne skikkelig. Det gjør at mange både har problemer i arbeidslivet og med å mestre hverdagen.

Det er en klar sammenheng mellom elevenes hjemmeforhold, og hva de lærer på skolen. Elever fra hjem med mange bøker i bokhylla klarer seg vesentlig bedre enn andre elever. At skolen ikke bidrar mer til å utjevne sosiale forskjeller, er en stor utfordring for samfunnet vårt.

I tillegg er det store frafallet i videregående skole svært bekymringsfullt. I fag- og yrkesopplæringen fullfører bare 40 prosent på normert tid og ca 60 prosent etter seks år.

Disse tre utfordringene henger nært sammen. Det handler i stor grad om at skolen må bli flinkere til å sørge for at alle, uansett foreldrebakgrunn, får tidlig hjelp til å mestre skolen, slik at de senere fullfører utdanningen.

SV vil ha mer av det som virker

SVs skolepolitikk er det beste svaret på utfordringene i norsk skole. Vår skolepolitikk vil gjøre at flere elever lærer å lese, skrive og regne og fullfører utdanningen. Vi vil ha arbeidsro i skolen og satse på det vi vet virker – framfor å innføre nye, omfattende reformer.

Vår skolepolitikk har tre hovedsatsinger:

- En utvidet skoledag med leksehjelp
- Mer praksis i skolen
- Flere gode lærere

Utvidet skoledag med leksehjelp

SV arbeider for en god og gratis offentlig skole. Med SV i regjering er veksten i privatskoler stanset, og det har blitt 4.000 flere lærere i grunnskolen. Vårt mål er at alle barn og unge skal lære seg å lese, skrive og regne i trygge omgivelser.

SV vil utvide skoledagen i grunnskolen. For det første vil vi gradvis utvide timetallet, slik at elevene kan lære mer. For det andre vil vi innføre en gratis kjernetid i skolefritidsordningen (SFO), og legge denne inn i skoledagen. Slik vil elevene få et avbrekk med fysisk aktivitet, midt på dagen.

I en utvidet skoledag er det rom for et mer helhetlig kunnskapssyn. I en slik skoledag er leksehjelp, skolemat, fysisk

aktivitet, kunst og kultur og andre læringsfremmende aktiviteter en naturlig del.

I dag er de fleste barn på skolefritidsordningen både før og etter skolen. Men tilbudet på SFO er mange steder for dårlig. SV vil heve kvaliteten på SFO og sette ned prisen. Alle elever skal få tilbud om en time gratis SFO med leksehjelp. Det betyr at elevene skal være ferdig med skolearbeidet når de kommer hjem.

SV vil:

- Forsvare og styrke den offentlige fellesskolen, og si nei til flere private skoler
- Utvide skoledagen med mer undervisning, fysisk aktivitet og skolemat
- Tilby alle elever en time gratis SFO med leksehjelp hver dag
- Stille høye kvalitetskrav til SFO, og innføre en makspris for foreldrebetaling

SV og privatskoler

Flere privatskoler vil øke de sosiale forskjellene i samfunnet, og svekke den offentlige skolen som et felles møtested for barn og ungdom med ulik bakgrunn. Derfor vil SV satse på en god offentlig skole for alle, framfor private skoler for de få. I SVs program står det derfor at dagens privatskolelov skal forsvares, slik at kommersielle aktører ikke skal kunne drive private skoler. På lengre sikt vil vi også begrense innslaget av private, religiøse skoler, men innenfor de rammene som menneskerettighetene setter. Ingen Steiner-skoler eller Montessoriskoler skal legges ned. Men det er et mål for SV på sikt å inkludere Steiner- og Montessoriskolene som alternative tilbud innenfor rammen av det offentlige.

Mer praksis i skolen

En av fem ungdommer fullfører ikke videregående opplæring. SV vil motvirke frafall i skolen gjennom mer praksis i undervisningen. Mer praksis vil øke trivselen og lærelysten til teoritrøtte elever.

Fra høsten 2009 er flere kommuner invitert til utprøving av et nytt, praktisk arbeidslivsfag på ungdomstrinnet. Faget vil gi elevene mulighet til å prøve ut forskjellige yrkesfaglige interesser. Faget er et alternativ til valg av 2. fremmedspråk og norsk eller engelsk fordypning.

SV og den rødgrønne regjeringen har også gått inn for en egen praksisvei til fagbrev, for de som synes at den ordinære fag- og yrkesopplæringen ikke er praksisnær nok. Hensikten er både å forebygge frafall tidlig, og sikre fullføring gjennom forbedringer i videregående utdanning.

SV vil:

- Innføre et nytt, praktisk arbeidslivsfag på ungdomsskolen
- Gjøre det mulig å velge et mer praktisk løp på yrkesfag, hvor eleven kommer raskere ut i bedrift

Flere gode lærere

Læreren er aller viktigst for hva elevene lærer på skolen. Gode lærere med tid til elevene betyr bedre læring. SV arbeider for at det ansettes flere lærere med høy kompetanse i skolen.

Samtidig må lærerne få bruke mer av tiden sin på undervisning. SV vil forenkle styringssystemene i skolen, slik at læreren må bruke mindre tid på administrasjon. Vi vil også styrke støtteapparatet rundt lærerne.

SV vil arbeide for en jevnlig og systematisk kompetanseutvikling for alle lærere. Det må stilles krav til alle skoler om å ha en forpliktende plan for dette. Vi mener nyutdannede lærere bør få en særskilt oppfølging det første året i skolen.

SV vil:

- Utданne og ansette flere lærere
- Sikre alle lærere et godt tilbud om etter- og videreutdanning og særskilt oppfølging det første året i jobb
- Gi lærerne rom for å bruke mer tid på elevene og mindre tid på administrasjon

Forskningen støtter SV

En lang rekke forskningsresultater støtter SVs skolepolitikk.

1. Høyresidas løsninger virker ikke

Private skoler gir større sosiale forskjeller. Valg av skole foretas av foreldre som er mer enn vanlig interessert i barnas skolegang. Dette fører til en opphopning i privatskolene av elever med skoleinteresserte og ressurssterke foreldre, ofte med høyere utdanning. Det er stort sett en myte at private skoler har bedre kvalitet enn offentlige skoler. Bedre resultater i private skoler skyldes elevgrunnet.

Høyres nivådifferensiering virker ikke. Nivådifferensiering har tilnærmet null effekt på læring for elevene i gjennomsnitt. Som virkemiddel ble det rangert på 121. plass av 138 tiltak i en innflytelsesrik rapport av skoleforskeren John Hattie (Visible Learning - a synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement).

Hatties rapport viser også at tallkarakterer alene løser lite. Skrevne tilbakemeldinger til elever er mer effektivt enn tallkarakterer.

2. SVs nye skoledag støttes av forskningen

Hatties rapport viser derimot at dyktige lærere er det aller viktigste for god læring.

Vi vet også at tidlig innsats virker. En undersøkelse fra Statistisk sentralbyrå viser at det å gå i barnehage gir varig effekt, gjennom 6 prosentpoeng redusert sannsynlighet for frafall i videregående opplæring.

Flere studier viser at lekser øker forskjellene i skolen. Lekser har størst effekt for pliktoppfyllende elever og for elever med høyt utdannede foreldre - selv om de ikke gjør mer lekser. Forskning viser at fysisk aktivitet kan gi bedre skoleprestasjoner. Det har positiv effekt på kognitive ferdigheter og konsentrasjon og har dessuten indirekte effekt gjennom bedre psykisk helse og økt selvtillit.

Flere undersøkelser viser en sammenheng mellom ernæring og læringsutbytte. Et sunt skolemåltid kan bidra til å bedre konsentrasjonen og få ned uro i klasserommet.

Ti kunnskapsseire

Med SV i regjering er skolepolitikken tilbake på rett spor. Kanskje er det derfor norske rektorer mener SV bør styre norsk skole? En undersøkelse gjort av VG viser at hele 34 prosent av norske rektorer mener Bård Vegar Solhjell er best egnet til å være kunnskapsminister etter høstens valg. Solhjell var nesten dobbelt så populær som neste-mann på listen.

Her er noe av det SV har gjennomført i regjering:

1. Gått fra en «vente og se»-holdning i skolen, til en vektlegging av tidlig innsats. Målet er å ta tak i problemene mens de er små, og tilby tidlig hjelp til elever som trenger litt ekstra oppfølging. Undersøkelser av førskolebarns språkutvikling, prioritering av støttetiltak i de første skoleårene og en bedret rådgivningstjeneste er eksempler på tiltak.

2. Flere lærere og flere timer i grunnskolen. Det har blitt 4.000 flere lærere i grunnskolen, og flere timer til lesing, skriving og regning

3. Satsing på fellesskolen. Vi stoppet en dobling av antallet elever i private skoler og bruker i stedet mer penger på den offentlige skolen

4. Har innført gratis læremidler i videregående opplæring

5. Tiltak for flere lærere med høy kompetanse. Vi har blant annet gjort lærerutdanningen mer differensiert, med større plass for faglig fordypning.

6. Tiltak mot frafall. Blant annet et praktisk arbeidslivsfag på ungdomstrinnet, en bedret rådgivningstjeneste og en egen praksisvei til fagbrev

7. Fjernet kristen formålsparagraf i skolen og endret KRL-faget til et fag for religion, livssyn og etikk (RLE)

8. Innført forbud mot reklame i skolen

9. Ny kurs for de nasjonale prøvene. Prøvene brukes til læringsfremmende kartlegging, ikke til rangering av skoler

10. Opprustning av skolebygg. Den rødgrønne regjeringen utvidet ordningen for rentekompensasjon, slik at flere kommuner kunne ruste opp slitte skolebygg

Høyre og Frp:

Større forskjeller og mørkeblå eksperimenter

Med Høyre og Frp blir skolen en kommersiell markedsarena. Både Høyre og Frp ønsker flere privatskoler. Frp går i sitt program inn for full likebehandling av offentlige og private skoler, kombinert med nasjonalt fritt skolevalg. Dette betyr i praksis at det er fritt frem for private skoler. Frp går i tillegg inn for stykkprisfinansiering i skolen. Sammen med fritt skolevalg og fri etablering av private skoler, vil det endre skolen dramatisk. Frps finansieringsmodell er en oppskrift på større forskjeller i kvaliteten på skolene, med et A-lag av eliteskoler og et B-lag med skoler for folk flest. Frp og Høyre er også enige om å ville tillate reklame i skolebøker og sponing av skolemateriell/utstyr.

Frp og Høyre ønsker å innføre tallkarakterer fra femte klasse. Fremskrittspartiet vil i tillegg ha karakterer i orden og oppførsel fra tredje klasse. Disse forslagene bærer preg av ideologisk markering uten faglig dokumentasjon. Høyres landsmøte diskuterte også dumping som virkemiddel i utdanningspolitikken og vedtok at det skal være en «kunnskapsbasert inndeling fra første klasse». Også nivåforskjelling eller evnegruppering har svært tynt faglig belegg. Høyre og Frp vil altså drive med ideologisk baserte eksperimenter i skolen.

Frp har vedtatt at skolen skal styres av driftsstyret der foreldrevalgte representanter er i flertall. Disse driftsstyrene skal være ansvarlige for ansettelse, pedagogikk og resultater. Dette innebærer at representanter uten yrkeskompetanse skal kunne overstyre lærerens faglige vurderinger. Dette vil vesentlig svekke lærerens autoritet og frihet i arbeidshverdagen.

Barnehager

SVs barnehagerevolusjon

Med SV i regjering er det gjennomført et historisk løft for barnehager. Da kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell ble født i 1971, gikk under 3 prosent av norske barn i barnehagen. I dag er 96 prosent av alle barn i barnehage før de starter på skolen.

Forskning viser oss hvor viktig barnehagen er:

- Både norsk og internasjonal forskning viser at et godt pedagogisk tilbud før skolealder har positiv effekt for læring hos alle barn, uavhengig av familiebakgrunn
- En rapport viser at for hver krone fellesskapet bruker på barnehager får vi opp til kr 4,50 tilbake («Samfunnsøkonomiske konsekvenser av ferdighetsstimulerende førskoletiltak»)

Under den rødgrønne regjeringen har det blitt 48.400 nye barnehageplasser, og det er forventet en utbygging av totalt 11.500 plasser for 2009. Det betyr at det totalt vil være skapt rundt 60.000 nye barnehageplasser med SV i regjering. I alt 261.884 barn gikk i barnehage ved utgangen av 2008.

Ved utgangen av 2008 hadde 99,1 prosent av alle barn som ønsket det fått plass i barnehagen. Retten til barnehageplass er lovfestet fra 1.1.2009.

Prisen for en barnehageplass er kraftig redusert. En plass i barnehagen skal nå koste maksimalt 2.330 kroner. Før maksprisen ble innført kostet en barnehageplass enkelte steder over 5.000 kroner i måneden.

Nå skal kvaliteten opp!

Med SV i regjering er det bygget rundt 60.000 nye barnehageplasser og prisen for en barnehageplass er kraftig redusert. Nå skal vi heve kvaliteten. Det viktigste er å sørge for flere dyktige førskolelærere og andre ansatte. Høsten 2009 vil det bli opprettet nærmere 1.000 nye studieplasser i førskolelærerutdanningen.

I tillegg vil SV styrke barnehagetilbudet gjennom en ordning med gratis barnehage for femåringer. Dette skal være et obligatorisk tilbud, for å sikre at alle barn, uavhengig av sosial bakgrunn, får fordelen av å ha gått i barnehagen. Tilbudet skal være bygget på førskolepedagogikk, og gjelde for minst 12 timer i uka.

Ordningsen med kontantstøtte har ført til at enkelte barn som kunne ha særlig fordel av å gå i barnehage, holdes hjemme. SV vil derfor avvikle kontantstøtten.

SV vil:

- Innføre en ordning med gratis barnehage for alle femåringer
- Utdanne og ansette flere førskolelærere
- Avvikle kontantstøtten

Høyre og Frp:

Dyrene og større forskjeller

Verken Høyre eller Frp er for gratis kjernetid i barnehager. Høyre vil derimot fjerne hele maksprisordningen, for å «stimulere til økt privat barnehageutbygging».

Høyre ønsker også at barnehagene skal kunne tilby «tilleggstjenester og aktiviteter mot en økning i foreldrebetalingen.» I praksis betyr dette både en økning av maksprisen og en mulighet for markerte klasseskiller i barnehagen, mellom de som har råd til de såkalte «tilleggstjenestene» og de som ikke har det.

Frp er mer uklare. De skriver i sitt program at de ønsker «å sørge for likhet i overføringene den enkelte familie mottar til barneomsorg fra staten, uavhengig av hvordan tilsynet organiseres». Det kan bety å slå sammen barnehagestøtte, kontantstøtte og barnetrygd til én stor pott som så deles ut til alle barneforeldre. Dette vil i så fall kort fortalt bety at foreldre til en toåring i barnehage vil tape mer enn 10.000 kroner per måned, mens foreldre til en fireåring vil tape nærmere 4.000 kroner i måneden. Du kan finne utregningen til dette regnestykket i rapporten «Hvem tjener på en regjering med Høyre og Frp?», som er tilgjengelig på SVs nettsider.

Trygge jobber over hele landet

Den økonomiske krisa truer arbeidsplasser over hele verden. Den viser at vi ikke kan overlate markedet til seg selv. SV vil styre markedet for å unngå nye kriser. Det viktigste nå er å skape nye og framtidsrettede arbeidsplasser.

Kamp mot arbeidsløshet

SV skal gjøre alt vi kan for å holde arbeidsløsheten så lav som mulig. Vårt mål er at Norge gjennom og etter krisa fortsatt skal ha Europas laveste arbeidsløshet. SV vil føre en aktiv politikk for full sysselsetting. Vi kan unngå arbeidsløshet ved å bruke penger på viktige samfunnsoppgaver. Tida er inne for å ruste opp skoler og sykehjem og for å bygge rimelige boliger. Samtidig må Norge komme ut av den økonomiske krisa med løsninger for framtida. Krisa gir oss muligheten til å omstille samfunnet til et moderne og miljøvennlig samfunn, og samtidig skape nye, grønne arbeidsplasser over hele landet.

Krisa er verst for de som blir arbeidsløse. Alle arbeidsløse må få hjelp til å komme seg i arbeid eller utdanning så raskt som mulig. Ikke minst gjelder dette ungdom som står uten jobb. SV vil også sørge for flere studieplasser og lærlingplasser.

SV vil:

- Skape nye arbeidsplasser ved å bruke penger på viktige samfunnsoppgaver
- Skape framtidsrettete arbeidsplasser ved å satse på fornybar energi og miljøteknologi

- Gi alle arbeidsløse tilbud om arbeid eller kompetanseheving innen ett år

Fakta om arbeidsløshet i Norge: Økende, men lav i forhold til andre land

I første kvartal 2009 var det i følge SSB 79.000 arbeidsledige i Norge. Dette tilsvarer 3,1 prosent av arbeidsstyrken. Tallene for andre kvartal 2009 er enda ikke tilgjengelig fra SSB. Hos NAV ble det i første kvartal i år registrert 68.000 arbeidsledige. I juni i år hadde dette tallet økt til 70.200 arbeidsledige, en økning på 31.400 siden juni 2008. Den største økningen har skjedd innenfor bygg- og anleggsbransjen.

Dette er alvorlige tall, men Norge har lav arbeidsløshet sammenlignet med andre land. Da de rødgrønne gikk sammen i regjering i 2005, tok vi over en arbeidsløshet fra Bondevik-regjeringen på hele 111.000 (4,6 prosent). Siden 2005 har arbeidsledigheten gått stadig nedover til et bunnmål i 2007 på 63.000 (2,5 prosent). Da finanskrisen kom gikk arbeidsløsheten igjen opp, men er likevel ikke i nærheten av rekordledigheten som Bondevik-regjeringen hadde de siste årene av sin regjeringstid. Under Bondevik-regjeringen økte ledigheten stadig fra 84.000 (3,6 prosent)

da de tok over i 2001 til 107.000 (4,5 prosent) i 2003, og altså 111.000 i 2005.

Fra 2005 til 2008 ble arbeidsløsheten registrert hos NAV halvert, fra over 80.000 i september 2005 til under 37.000 sommeren 2008. Antall personer i arbeid kom i samme periode opp i et rekordhøyt nivå. Sysselsettingen har økt med 250.000 fra 2005 til 3. kvartal 2008. I denne perioden gikk arbeidsledigheten ned i alle grupper, også blant dem som tradisjonelt har slitt mest med å få seg jobb, som innvandrere og funksjonshemmede.

For å motvirke arbeidsløshet har regjeringa blant annet:

- Ført en aktiv motkonjunkturpolitikk for å koble ledige hender med uløste oppgaver i det offentlige. Rundt 130 milliarder oljekroner er brukt for å møte nedgangstidene
- Skoler, sykehus, universiteter, museer, veier og jernbane er pusset opp, og nye omsorgsboliger, utleieboliger og idrettsanlegg er bygget. I tillegg er det gitt store tilskudd til energiøkonomisering og utbygging av miljøvennlig energi, forskning og utvikling
- Sikret arbeidsplasser ved at bedrifter og husholdninger får tilførsel av kreditt
- En bytteordning der bankene kan få tilgang på ettertraktede statspapirer mot såkalte obligasjoner med fortrinnsrett er innført. Videre er to nye fond etablert med en samlet kapital på 100 milliarder kroner, for å sikre kreditttilførsel til husholdninger og foretak
- Styrket sikkerhetsnettet for dem som likevel mister arbeid og inntekt. NAV har blitt styrket med til sammen 800 millioner kroner, og arbeidsmarkedstiltakene er økt til 75.000 tiltaksplasser

Tiltak mot en ny finanskrisa

Finanskrisa er skapt av en høyrepolitikk som har lagt til rette for spekulasjon og grådighet i banker og finansinstitusjoner. Nå må samfunnet ta lærdom av krisa og hindre at noe lignende skjer igjen. SV vil innføre reguleringer som skaper større stabilitet og trygghet for folks arbeid, bolig og velferd.

SV vil:

- Innføre en avgift på børstransaksjoner for å bremse den mest kortsiktige finansspekulasjonen
- Styrke det offentlige eierskapet i bank- og finanssektoren og forplikte bankene til å sette av penger i gode tider slik at de kan gi lån til gode prosjekter i nedgangstider
- Bekjempe skatteparadis og økonomisk kriminalitet

En næringspolitikk for framtiden

Vi må møte den økonomiske krisa med løsninger for framtiden. SV vil føre en aktiv næringspolitikk der kunnskap og miljøvennlig omstilling står i sentrum. Norge kan aldri vinne en konkurranse om lav lønn mot Kina, Polen eller andre lavkostland. Derfor må vi satse på kompetanse og utdanning slik at norske bedrifter kan lage så gode og avanserte produkter at flytting til lavkostland blir utelukket. SV vil øke bevilgningene til forskning og høyere utdanning, og øke støtten til kunnskapsbedrifter. Norsk industri må få gode og langsiktige rammevilkår som stimulerer til økt produktivitet.

Ved å skape miljøvennlige arbeidsplasser over hele landet, kan Norge bli et miljøvennlig samfunn. Investerer vi i miljøteknologi og ny industri i dag, får vi igjen både arbeidsplasser og et bedre miljø i framtiden. SV vil bygge ut jernbane og høyhastighetstog, og satse på fornybar energi som vindkraft og bioenergi.

SV vil:

- Bruke statens eierskap aktiv for økt forskning og raskere omstilling i næringslivet
- Øke avskrivingsattsene i industrien for å stimulere til modernisering og omlegging til miljøvennlig teknologi
- Bruke 1 prosent av BNP på offentlig finansiert forskning
- Styrke Innovasjon Norge, blant annet gjennom ordningene med forskningskontrakter
- Forsterke arbeidet med et miljøvennlig industri-kraftregime regjeringen har startet på

Fakta: Miljø og arbeidsplasser

- EU har estimert verdens miljøteknologimarked til minst 4.000 milliarder kroner per år, med en årlig vekstrate på 5-20 prosent. Allerede i 2008 var miljøteknologimarkedet større enn helseindustrien
- Tyskland regner med at flere mennesker vil arbeide innen fornybar energi enn innenfor bilindustrien innen 2020. Over 800.000 mennesker arbeider i dag i den tyske bilindustrien

Uten distriktene stopper Norge

Store verdier skapes i distriktene, og Norge er avhengig av at folk bor og arbeider i hele landet. SV vil føre en næringspolitikk som skaper trygge arbeidsplasser i distrikts-Norge. Det må legges til rette for en god infrastruktur, og det offentlige må bidra mer til innovasjon og næringsutvikling utenfor sentrale strøk.

I dag sklir Norge mot Oslofjorden. I 2008 opplevde 271 av landets 430 kommuner netto utflytting. En del kommuner har mistet så mange innbyggere de siste årene at de er på et kritisk nivå for å fungere som kommune. Fortsatt sentralisering vil gi økt press på arealer i byene, høyere boligpriser og større trafikk- og miljøproblemer. Det viktigste vi kan gjøre for å opprettholde spredt bosetting er å styrke kommuneøkonomien og sikre trygge arbeidsplasser og god infrastruktur over hele landet.

SV vil:

- Ha som hovedprinsipp at nye statlige arbeidsplasser legges utenfor Oslo
- At staten bidrar med investeringsstøtte til etablering og utvidelse av bedrifter i distriktene
- Styrke de regionale forskningsfondene for å skape arbeidsplasser basert på regionale fortrinn
- Skape miljøvennlige distriktsarbeidsplasser ved å satse på fornybar energi
- Prioritere veiutbygging og rassikring i distriktene, framfor nye veier i sentrale strøk
- Avvise EUs postdirektiv for å sikre gode og like post-tjenester over hele landet

Forskning og høyere utdanning

SVs visjon er å gjøre Norge til et grønt kunnskapssamfunn. Målet er at hele samfunnet skal ta del i kunnskapsutviklingen. Derfor arbeider vi for en bred satsing på kunnskap: Fra barnehager og skoler til høyere utdanning og forskning.

Sats på forskning

SV satser på forskning for å bidra til å løse klimakrisen, til å utvikle velferdsstaten og trygge demokratiet, og for å legge grunnlaget for morgendagens verdiskaping. Fri og uavhengig forskning er en viktig forutsetning for en åpen og opplyst samfunnsdebatt, og et levende demokrati.

SV vil:

- Ha en forpliktende opptrappingsplan for forskning, i første omgang til at én prosent av BNP brukes på offentlig finansiert forskning
- Øke andelen av forskningsbevilgningene som går til grunnforskning
- Øke antallet rekrutteringsstillinger og postdoktorstillinger over statsbudsjettet
- Sikre forskerne mer sammenhengende tid til forskning

Høyere utdanning for alle

Alle skal ha lik rett til utdanning, uavhengig av sin økonomiske og sosiale situasjon. Offentlig utdanning skal være gratis, og det må opprettes flere studieplasser. SV arbeider for frie og uavhengige universiteter og høyskoler, som tilbyr studentene forskningsbasert undervisning tilpasset det moderne kunnskapssamfunnet. Studentene må selv få ta del i forskning under utdanningen.

SV vil:

- Utvide studiestøtten til å gjelde for 11 måneder. På sikt skal studiestøtten tilsvare 2G
- Sikre nok studieplasser til økende ungdomskull. SV mener det er behov for om lag 5.000 nye studieplasser per år
- Øke basisbevilgningene til høyskoler og universiteter for å sikre bedre oppfølging av studentene
- Fortsette å bygge ut minst 1.000 studentboliger per år, og bedre finansieringen av studentboligene

Mer til universiteter og høyskoler

Opposisjonen anklager regjeringen for manglende satsing på universiteter og høyskoler på grunn av et kutt i basisbevilgningene i statsbudsjettet i 2007. Dette kuttet er imidlertid for lengst gjenopprettet. Statsråd Tora Aasland har økt basisbevilgningene i alle statsbudsjettene hun har hatt ansvar for. Totalt har det vært en realvekst i bevilgningene til universiteter og høyskoler i vår periode.

Den rødgrønne regjeringen har satset mer på forskning enn regjeringen Bondevik II. Siden 2005 har regjeringen brukt 4,2 milliarder 2009-kroner på offentlig forskningsfinansiering, mot regjeringen Bondeviks 3,7 milliarder 2009-kroner. Pengene staten bruker på forskning og høyere utdanning har økt fra 0,73 prosent av BNP i 2005 til 0,9 prosent i 2009. Til sammenligning økte denne andelen fra 0,72 til 0,73 prosent under Bondevik II.

I denne regjeringsperioden har SV dessuten bidratt til:

- Bedret studentvelferd: Lånekassens støttebeløp er økt med rundt 7.000 kroner siden SV tok over.
- At det i 2009 er bevilget penger til bygging av nesten 1.300 studenthybler. Det er fire ganger så mange som i 2005 da Høyre, KrF og Venstre styrte
- Oppretting av regionale forskningsfond og en dobling av forskningsfondet
- Nye forsknings - og undervisningsbygg i Oslo, Bergen, Trondheim og en rekke andre steder

Kultur

SV vil ta kunsten og kulturen dit folk er – på skolen, på sykehjemmet og i nærmiljøet. Alle har rett til et godt kulturtilbud, uavhengig av størrelsen på lommeboka eller hvor i landet man bor.

Et historisk kulturløft

Kulturløftet fra 2004 var det første store samarbeidet mellom de rødgrønne partiene. Etter fire år i regjering, kan vi slå fast at det også er et av de viktigste. Den rødgrønne regjeringen har økt kulturbudsjettet med 2 milliarder kroner, og bare økningen i 2009 alene er mer enn dobbelt så mye som hva Bondevik-regjeringen økte på fire år. Dette har betydd enormt for kunst- og kulturlivet over hele landet.

I tillegg til det økonomiske løftet for kulturen, har regjeringen blant annet:

- Vedtatt en kulturlov som skal sikre befolkningens rett til et godt kulturtilbud
- Innført kulturkort for ungdom i flere fylker
- Lagt fram en ordning for momskompensasjon for frivillige lag og organisasjoner som betyr 1 milliard kroner til det frivillige Norge

Kulturløftet er et gjennomslag for SVs kulturpolitiske krav og prioriteringer gjennom mange år. Vi har i en årrekke kjempet for større bevilgninger til kulturlivet, for en egen kulturlov og for bedre arbeidsvilkår for kunstnerne.

Kunst og kultur for alle

SV er en garantist for at Kulturløftet oppfylles fullt ut i neste stortingsperiode. SV er særlig opptatt av å sørge for at alle innbyggere får tilgang til gode kunst- og kulturopplevelser, uavhengig av størrelsen på lommeboka, hvor i landet man bor eller om man har nedsatt funksjonsevne.

SV vil ta kunsten og kulturen dit folk er. Det handler om å skape rom for kultur der folk er til daglig – i barnehagen, på arbeidsplassen, på sykehus, ved institusjoner og i fengsler. Ikke minst bør kunst og kultur få større plass i skolen. Den kulturelle skolesekken skal bli innholdsrik. Vi vil også satse på lokale kulturbygg, slik at kunst og kultur kan skapes og utøves over hele landet.

Høye priser og lange ventelister stenger i dag mange ute fra kulturskoletilbudet. SV vil gå inn med statlige midler for å få ned ventelistene, og innføre en makspris i kulturskolen.

Dette vil SV:

- Innføre makspris i kulturskolen og bevilge penger for å få ned ventelistene
- Innføre kulturkort for ungdom og studenter i alle fylker
- Gjennomføre et løft for lokale kulturbygg, bibliotek og andre møteplasser

- Arbeide for økt likestilling i kulturlivet
- Følge opp utredningen om kunstneres levekår med tiltak som gjør det mulig for flere å leve av sitt kunstneriske arbeid

Høyre og Frp:

Mindre kunst, mer marked

Under regjeringen Bondevik gikk kultur-Norge på sparebluss. Med Høyre og Frp vil det bli mindre penger til kultur og større markedsstyring av kulturlivet. Både Høyre og Frp foreslår i Stortinget å kutte kulturbudsjettene. Frp vil kutte hele 940 millioner kroner eller hver tiende kulturkrone. Frp har også foreslått at kunstnerstøtten skal halveres. Høyre og Frp er også enige om å gjennomføre store kutt i pressestøtten, avvikle lisensfinansieringen av NRK og tillate politisk TV-reklame i Norge. Resultatet vil være mer markedsstyring og mindre mangfold i den norske offentligheten.

SV og fildeling

Ulovlig fildeling er et stort problem for artister og rettighetshavere. SV mener derfor vi må lete etter løsninger som bedre kan ivareta rettighetshaverne i en digital tid. I partiprogrammet går vi inn for å utrede muligheten for å gjøre ikke-kommersiell fildeling av musikk utført av privatpersoner lovlig i kombinasjon med en lisensavgiftsløsning for betaling til rettighetshaverne.

Slik fildeling må ikke skje i strid med åndsverkslovens bestemmelser. Det er uaktuelt for SV å endre dagens lovgivning uten at et nytt og bedre system for å sikre artistenes opphavsrett og inntekter er på plass. Samtidig er vi klare på at det må finnes en fildelingsløsning som sikrer artister og komponister inntekter uten at det rammer personvernet og nettnøytraliteten på en uakseptabel måte.

Helse og eldre

SV vil sikre alle innbyggere i Norge et godt helsetilbud, uavhengig av størrelsen på lommeboka eller hvor i landet du bor.

Mange opplever store mangler i de kommunale pleie- og omsorgstjenestene. Dette skaper utrygghet, engstelse og unødig lidelse både for den enkelte og for de pårørende. Økt levealder og økningen i antall eldre med til dels omfattende pleie- og omsorgsbehov vil føre til behov for bedre kvalitet i disse tjenestene i årene som kommer.

Et nært og godt offentlig helsetilbud

Nærhet til helse og omsorg gir trygghet i hverdagen. SV arbeider for at alle innbyggere har nærhet til et godt helsetilbud. Det viktigste helsearbeidet foregår der folk jobber og bor. Vi kan hindre skader og sykdom hvis vi satser på forebyggende arbeid i barnehagen, på skolen og på arbeidsplassen. Det handler om å løse problemene mens de er små.

SV vil styrke det offentlige helsevesenet, og redusere bruken av private helsetjenester. Pasientens behov skal avgjøre hvilket tilbud man får, ikke lommeboka eller hvor i landet man bor. Vi vil redusere egenandelene og gjøre det billigere å gå til tannlegen ved å likestille tannbehandling med andre helsetjenester.

SV mener folks helsetilbud er for viktig til å overlates til markedet. Derfor vil vi at sykehusene skal styres mer demokratisk enn i dag. Slik vil vi sikre at pasientenes behov står i sentrum, ikke økonomisk profitt. Stortinget skal vedta en nasjonal helseplan som tar stilling til prioriteringer og ansvarsfordeling.

SV vil:

- Styrke og utvikle lokalsykehusene, og sikre gode desentraliserte helsetjenester over hele landet
- Avvikle foretaksmodellen, og fjerne bruken av stykkprisfinansiering
- Styrke lavterskeltilbud som helsestasjonene og skolehelsetjenesten
- Foreslå en forpliktende opptrappingsplan for primærhelsetjenesten, med fokus på forebygging og rehabilitering
- Fortsette opptrappingen innenfor psykisk helsevern og på rusfeltet, med økt fokus på forebygging og rehabilitering

Fakta: Stykkprisfinansiering

Siden stykkpris baserer seg på hva det gjennomsnittlig koster å behandle en gruppe pasienter, vil de minst kompliserte pasientene alltid ha en tendens til å bli prioritert, rett

og slett fordi de er billigst å behandle. Det vil derfor bli en vridning mot de lønnsomme pasientene på bekostning av de ulønnsomme. Et system med mer stykkpris risikerer fort å bli mer byråkratisk og dermed føre til at leger og pasienter får mindre tid til pasientene. Dette er en av årsakene til at Skottland og New Zealand i dag har tatt farvel med slike markedsmodeller for sykehusene.

I regjeringens stortingsmelding om Samhandlingsreformen er det foreslått å redusere stykkprisfinansieringa for sykehusene fra 40 til 30 prosent

Fornøyde ansatte sikrer god eldreomsorg

Alle skal ha trygghet for at det finnes et godt tilbud om omsorg og pleie den dagen man har behov for det. SV arbeider for at omsorgstilbudet legges bedre til rette for den enkelte, og for at de som trenger omsorg må forholde seg til færrest mulig personer.

De som jobber med helse og omsorg gjør noen av Norges viktigste jobber. De pleier oss når vi blir gamle og tar vare på oss når vi blir syke. De fleste av dem er kvinner, og mange sliter seg ut med tunge løft, lange dager og lav lønn.

SV vil:

- Øke grunnbemanninga i pleie- og omsorgssektoren
- Øke lønna til ansatte i pleie- og omsorgstjenesten gjennom en likelønnsrett
- Gi rett til overtidsbetaling for arbeid ut over stillingsbrøken
- Gi eldre og pårørende innflytelse over omsorgstilbudet
- Bygge ut 12.000 nye omsorgsplasser innen 2015
- Innføre en nasjonal minstenorm for legedekning ved norske sykehjem

Regjeringen satser på eldreomsorg

SV i regjering har satsset på eldreomsorg gjennom å styrke kommuneøkonomien. Mer ressurser til kommunene (ca 32 milliarder fra 2005-2009) betyr både økt kvalitet og økt kapasitet. Regjeringens mål om 10.000 nye årsverk i omsorgssektoren er oppfylt. For perioden 2004-2008 viser tall fra SSB en økning på om lag 12.400 årsverk. For 2005

(Bondevik II) var det en nedgang i antall årsverk på om lag 1.700 årsverk eller 1,5 prosent. Fra 2008 er det innført et eget investeringstilskudd til heldøgns- og omsorgsplasser i sykehjem og omsorgsboliger. Gjennom det som kalles Kompetanseløftet 2015 skal over 24.000 ansatte i helse og omsorg få kvalifisering, utdanning og videreutdanning.

Høyre og Frp: Bestemor på anbud

Høyre og Frp vil privatisere eldreomsorgen gjennom anbud og konkurranseutsetting. Høyresidens «valgfrihet» går i virkeligheten ut på å velge mellom ulike private tilbydere som alle har like lite tid. Gjennom anbud og konkurranseutsetting får de eldre et kvalitativt dårligere tilbud. Organisasjoner som Røde Kors og Frelsesarmeen har de siste årene gradvis trukket seg ut av sykehjemssektoren i Oslo. Grunnen er at anbudsrundene presser kostnadene slik at organisasjonene ikke ser seg i stand til å levere en kvalitet de etisk kan forsvare. Konkurransen har dermed sørget for mindre mangfold. I motsetning til høyresiden vil SV gjøre valgfriheten reell ved å styrke kommuneøkonomien og legge til rette for et godt tilbud for alle eldre.

Frp vil innføre en helt ny velferdsmodell basert på prinsippet om at pengene skal følge brukerne i eldreomsorgen. Staten må da bygge opp et omfattende byråkrati som skal fastsette størrelsen på ytelsene og utbetale dem. Det er vanskelig å sette en fast pris på behovet for ulike typer medisinsk behandling, stell og sosial kontakt. Slike behov er individuelle og varierer over tid. Sentraliserte stykkprissystemer skaper urettferdighet fordi de vanskelig kan fange opp at eldre med samme diagnose kan fungere svært ulikt.

I tillegg vil det fungere dårlig i distriktene, der «konkurransen» om de eldre vil være liten. Resultatet blir at de eldre i distriktene må «ta til takke med det de får» og kanskje må reise over store avstander for å få et tilbud. Sannsynligheten er også stor for at noen grupper eldre med sammensatte og varierende behov vil være «ulønnsomme». Når institusjonene skal være kommersielle og konkurrere seg i mellom om beboere, kan disse gruppene risikere enten å få for dårlig kvalitet på tjenestene eller ikke få et tilbud.

For fred og utvikling

Verdens fattigdom er ikke tilfeldig. SV kjemper for fred og utvikling, og for at verdens fattige skal få makt over sin egen fremtid.

Krig er ikke løsningen

Krigene i Irak og Afghanistan har gjort verden mer utrygg og økt faren for terror. Afghanerne ønsker fred, ikke flere utenlandske soldater. SV vil trekke de norske styrkene ut av Afghanistan, og jobbe for en fredsprosess ledet av FN.

Dagens NATO-styrker bidrar ikke til fred og sikkerhet for sivilbefolkningen. Tvert i mot har flere flyktninger og sivile blitt drept. Tilliten til de internasjonale styrkene er liten. For hver bombe som faller øker oppslutningen om Taliban. Korrupsjon og maktmisbruk hos lokale myndigheter og politi bidrar til ytterligere rekruttering til Taliban. Afghanistans president Hamid Karzai har sagt at flere utenlandske soldater ikke vil løse problemene i landet og sier at forhandlinger med Taliban er den eneste veien å gå.

SV mener en strategi for fred, forsoning og demokrati i Afghanistan må inkludere deltakelse fra alle grupper i landet. For å komme dit, er det nødvendig å starte forhandlinger med moderate krefter innen Taliban. En forhandlingsløsning vil kunne gi flere interesse- og mulighet til å delta i politiske prosesser fremfor å ta til våpen. I tillegg må afghanernes livsvilkår bedres. Sikkerheten til folk må

ivaretas ved at innsatsen for å gjenoppbygge og styrke afghanske institusjoner som rettsapparat og politi styrkes.

SV vil:

- Avvikle den norske deltakelsen i ISAF-styrkene i Afghanistan. FN bør overta ansvaret for sikkerhet og stabilisering
- Styrke Norges sivile og humanitære innsats, og bidra til en politisk løsning på afghanernes premisser
- Styrke kvinners rolle i det afghanske samfunnet ved å prioritere bistand til områder med kvinnelig lederskap og støtte opplæring for kvinnelige parlamentarikere

Fakta: Krigen i Afghanistan

De sivile dødsfallene i 2008 økte med 40 prosent sammenliknet med året før. FN anslår at 39 prosent av totalt antall drepte skyldtes «myndighetslojale» styrker.

Krigen har spredd seg til Pakistan. I Swat-dalen har nær tre millioner flyktet fra kampene mellom regjeringshæren og Taliban-militser. Flyktninghjelpen frykter at ytterligere opptrapping av konflikten vil føre til nye, store flyktningsstrømmer.

Motstanden mot krigen øker i flere land. I en meningsmåling i juli sa 68 prosent av britene at de ønsket tilbaketrekning fra Afghanistan. I USA svarte 53 prosent av befolkningen at de ikke støtter amerikanske styrkers nærvær i Afghanistan.

Canada vil trekke ut sine 2800 soldater i februar 2011.

Storbritannia har nå mistet flere soldater i Afghanistan enn i Irak. Antall drepte og alvorlige sårede soldater i de internasjonale styrkene er stigende. Juli var den blodigste måneden hittil for de utenlandske styrkene i Afghanistan.

Norge har i dag om lag 500 soldater i Afghanistan. Hoveddelen er stasjonert i Meymaneh nordvest i Afghanistan. Norske soldater er i Afghanistan gjennom Nato-ledede ISAF (International Security Assistance Force).

Nedrustning og våpenkontroll

Krig og væpnet konflikt er en hovedårsak til fattigdom. Årlig bruker verden 1.000 milliarder kroner på det militære – tre ganger så mye som hele FN's budsjett. Kontroll over internasjonal våpenhandel er en forutsetning for fred og sikkerhet. I dag er kontrollen for slapp, og reglene for våpenhandel er fulle av smutthull.

SV vil:

- Innføre strengere regler for norsk våpeneksport og arbeide for en internasjonal avtale som hindrer spredning av våpen til stater som er i krig og bryter grunnleggende menneskerettigheter
- At Norge tar initiativ internasjonalt i arbeidet for å forby atomvåpen

Høyre og Frp:

Høyre og Frp mener Norge er forpliktet til å delta i krigen i Afghanistan fordi vi er medlem av NATO. For høyresida er lojaliteten til USA og NATO viktigere enn at Norge har en selvstendig utenrikspolitikk.

Både Høyre, Venstre og Frp ønsker å sende flere norske soldater til Afghanistan. Høyrepartiene vil fjerne begrensningene for hvor norske styrker kan brukes, og åpner dermed for at norske soldater sendes til Sør-Afghanistan hvor de hardeste trefningene med Taliban utspiller seg.

Fritt Palestina

I 40 år har Israel okkupert Palestina og fratatt palestinerne muligheten til å leve et verdig liv. I et apartheidsystem verden knapt har sett maken til ydmykes og trakasseres det palestinske folket. Muren på Vestbredden og blokaden av Gaza ødelegger palestinerne økonomi og skaper stor arbeidsløshet og fattigdom.

SV krever at Israel stanser okkupasjonen, og anerkjenner palestineres rett til en egen stat.

SV vil:

- Arbeide for en internasjonal våpenboikott og sanksjoner mot Israel
- At Statens pensjonsfond trekker seg ut av selskap som bidrar til okkupasjonen og brudd på folkeretten

For utvikling, menneskerettigheter og miljø

Målrettet bistand som gjør enkeltpersoner, sårbare grupper og fattige land i stand til å ta grep om egen fremtid, skaper resultater både i lokalsamfunn og på nasjonalt nivå. At én prosent av Norges inntekter (BNI) nå brukes til bistand, er en stor seier for SV i regjering.

Men bistand alene er ikke nok til å skape utvikling. I tillegg må de grunnleggende årsakene til fattigdom og urett endres. U-landsgjelda hindrer utvikling i fattige land, fordi penger som kunne gått til utdanning og helse heller går til å nedbetale gjeld. En stor andel av gjelden er dessuten illegitim, fordi lånene ble gitt til diktatorer som brukte pengene på ubrukelige prosjekter.

SV arbeider for en helhetlig utviklingspolitikk med økt bistand, sletting av u-landsgjeld og strengere etiske retningslinjer for oljefondet. SV forsvarer utviklingslandenes rett til å beholde egne inntekter og ressurser, slik at de kan bygge opp velferd til egen befolkning.

SV vil:

- Øke bistanden til fattige land, og bruke deler av oljefondet til et internasjonalt nødhjelpsfond
- Sørge for at Norge er ledende i arbeidet for å slette illegitim u-landsgjeld
- Holde tilbake bidrag til IMF og Verdensbanken når disse organisasjonene kobler lån til krav om privatisering, kutt i offentlige tjenester eller liberalisering av økonomien

Dette har den rødgrønne regjeringen gjort:

Under SVs ledelse av utviklingspolitikken har Norge for første gang gjennomført grundig resultatmåling av bistanden. Etter 40 år med bistand har Norad lagt frem sine første

resultatrapporter i 2007 og 2008. Rapporten slår fast at bistand i betydelig grad bidrar til menneskers og staters overlevelse og utvikling. Bistand bidrar til høyere levealder, og bedre helse og utdanning.

I 2009 øker regjeringen satsinga på utdanning i fattige land med 115 millioner kroner. Støtten til FNs barnefond Unicef øker med 60 millioner kroner. Pengene går til arbeidet med å gi utdanning til jenter samt barn i stater rammet av konflikt.

Med SV i regjering har Norge lagt frem verdens første stortingsmelding om kvinners rettigheter og likestilling i utviklingspolitikken.

I 2006 slettet miljø- og utviklingsminister Erik Solheim skips-eksportgjelden og innrømmet dermed at Norge hadde et ansvar for at lån fra 1970 og -80 tallet slo feil. Gjeldsslettingen bidro til at midler til utvikling og velferd ble frigjort i fattige land.

I 2007 fikk Norge sammen med Nederland toppkarakter i bistand for utdanning, i følge en rapport som ble lagt frem av Global Campaign for Education.

Høyre og Frp:

Høyresidas svar i bistandsdebatten er å dreie bistanden i retning av investeringsstøtte og mikrofinans og annet de mener skaper økonomisk vekst. Høyresida er ikke opptatt av behovet for rettferdig fordeling av den veksten disse investeringene eventuelt ville skape.

Begge partiene vil kutte i bistandsbudsjettet. Frp vil fjerne nærmere 11 milliarder fra Utenriksdepartementet sitt budsjett, mens Høyre kutter 560 millioner. Frp vil halvere den norske støtten til FN og kutte støtten til de fattigste landene med 85 prosent.

Høyresiden forholder seg ikke til at fattige land taper i dagens globale økonomiske system. Frihandel er hovedelementet i begge partiers utviklingspolitikk. Frp vil kanalisere norsk bistand til land som «arbeider aktivt for å åpne for frihandel».

Et inkluderende samfunn

SV arbeider for et inkluderende samfunn. Vi mener minoritetene i Norge er en ressurs, og vil at alle som kommer til Norge så raskt som mulig skal inkluderes i samfunnet. Målet er at alle innbyggere skal ha like rettigheter, plikter og muligheter.

Arbeid og velferd til alle

God velferd gir god integrering. Rimelige barnehageplasser til alle gjør at flere minoritetsspråklige barn lærer seg godt norsk tidlig. En god offentlig fellesskole er en møteplass for barn og unge med ulik bakgrunn. Når det offentlige sikrer et godt helsetilbud, omsorg og bolig til alle, bidrar det til trygghet og inkludering.

SV mener mennesker som kommer til Norge så raskt som mulig skal få tilbud om norskopplæring og hjelp til å komme seg i arbeid eller utdanning. Målet må være inkludering fra dag én. Alle ordninger som motvirker god integrering må fjernes. Kontantstøtten bidrar til å isolere mange barn med minoritetsbakgrunn.

Det viktigste for god integrering, er å sikre arbeid til alle. En jobb å gå til gir økt selvtillit, større sosiale nettverk og økonomisk frihet til å delta i samfunnet. Eget arbeid betyr også økt uavhengighet for mange kvinner med minoritetsbakgrunn. SV arbeider for at alle innbyggere kommer seg ut i arbeidslivet.

SV vil:

- Avskaffe kontantstøtten og bruke pengene på å sikre et godt barnehagetilbud for alle

- Gi alle mennesker som kommer til Norge så raskt som mulig tilbud om norskopplæring og hjelp til å komme seg i arbeid eller utdanning
- Gjøre det enklere å få godkjent utdanning og relevant arbeidserfaring fra utlandet og etablere ordninger for å hjelpe personer fra minoritetene med høyere utdanning til å få relevant arbeid

SV-styrte Vinje, best på integrering

Vinje kommune i Telemark er et eksempel på vellykket integrering. I 2008 mottok ordfører Arne Vinje (SV) Amnestyprisen for kommunens suksessfulle integrering av flyktninger fra Somalia, Bosnia og Liberia. Tett oppfølging fra starten av, god norskopplæring og mye kontakt med lokalbefolkningen har gitt oppsiktsvekkende gode resultater. Barna med flyktningbakgrunn gjør det godt på skolen og ungdommene tar utdanning på et nivå som ligger over gjennomsnittet for bygdeungdom. Så godt som alle er i arbeid eller under utdanning. Flyktningene deltar på lokale aktiviteter på lik linje med de etnisk norske. Somalierne er for første gang representert i kommunestyret denne perioden.

Kamp mot rasisme og diskriminering

SV er et anti-rasistisk parti som kjemper for likestilling og likeverd. I dag opplever personer med minoritetsbakgrunn rasisme og diskriminering i arbeidslivet, på boligmarkedet og i nærmiljøet. Vi vet at mange ikke blir innkalt til jobbintervju fordi de har et navn som ikke er typisk norsk. SV mener alle mennesker skal vurderes som enkeltindivider - uansett hudfarge, tro, kultur eller etnisk bakgrunn.

SV vil:

- Skjerpe lovgivningen mot etnisk diskriminering
- Innføre kvotering av kvalifiserte minoritetsspråklige jobbsøkere ved ansettelse i offentlig sektor og pålegge all offentlig virksomhet å ha rekrutteringsplaner for personer med minoritetsbakgrunn

Høyere ledighet blant innvandrere

I nedgangstider øker ledigheten blant innvandrere raskere enn den generelle ledigheten i samfunnet. Den prosentvise arbeidsledigheten blant innvandrere er høyere enn den samlede ledigheten. Spesielt innvandrere fra Afrika og Asia utmerker seg med vesentlig høyere arbeidsledighet. I perioden 2001 til 2008 lå gjennomsnittlig ledighet på 16 prosent for afrikanske innvandrere og 11 prosent for innvandrere fra Asia. Forventet ledighet for disse gruppene er henholdsvis 20 og 13 prosent.

Et mer solidarisk Norge

SV vil at Norge skal føre en menneskelig asyl- og flyktningpolitikk. I dag er asylopolitikken for streng, og for mange mennesker med stort behov for beskyttelse avvises.

SV vil at FNs anbefalinger skal legges til grunn for asyl- og flyktningpolitikken. Norge bør ta imot flere flyktninger, og ingen mennesker må sendes tilbake til utrygge områder. Rettighetene til mindreårige asylsøkere må oppfylles i henhold til FNs barnekonvensjon.

SV vil:

- At det skal fastsettes en maksimal tidsgrense, slik at asylsøkere uten endelig vedtak eller som ikke kan returneres, får en ny behandling av sin søknad
- Sikre et godt helsetilbud til asylsøkere og papirløse som befinner seg i Norge
- Ta initiativ til at det etableres fond i FN-regi som kan bidra til å finansiere tiltak for beskyttelse av flyktninger i de fattige landene som mottar flest flyktninger

Fakta om flyktninger og asylsøkere

Ved inngangen til 2009 var det 41,2 millioner flyktninger og internt fordrevne i verden, av dem er 20 millioner barn. De fleste av dem flykter til fattige naboland, og kun et fåtall kommer til rike industriland som Norge. De landene med størst flyktningbefolkning er Jordan med 2,5 millioner flyktninger og de palestinske områdene og Pakistan med 1,8 millioner flyktninger hver.

Mange av flyktningene befinner seg i en ekstremt vanskelig situasjon, og får ikke den beskyttelsen og humanitære hjelpen de har krav på. I Somalia trenger halvparten av befolkningen nødhjelp. Krig og konflikt er en av hovedårsakene til at folk drives på flukt, men klimaendringene er en stadig viktigere årsak. Antall naturkatastrofer har økt fra omtrent 200 til 400 per år over de siste 20 årene. De fleste av disse er klimarelaterte.

Antall asylsøkere til Norge har variert de siste årene. I 2008 søkte 14.431 personer om asyl i Norge. Til sammenlikning kom det 24.350 asylsøkere til Sverige i fjor. Danmark og Finland mottok henholdsvis 2.360 og 4.020. I juli i år var det kommet 8.100 asylsøkere til Norge. Det er 50 prosent flere enn på samme tid i fjor. I følge UDI går andelen av de som har krav på beskyttelse opp.

De største gruppene av asylsøkere til Norge i 2008 kom fra Irak, Eritrea, Afghanistan, Somalia og Russland.

Høyre og Frp:

Færre flyktninger og dårligere integrering

Høyre og Frp går inn for en kraftig innstramming av asylpolitikken. Begge partier vil både redusere antall flyktninger til Norge og skjerpe reglene for familiegjenforening. Frp vil ha langt strengere krav for å kunne få norsk statsborgerskap og stemmerett. Høyre vil «stramme inn definisjonen av flyktningbegrepet og reversere de siste års liberalisering» (arbeidsprogrammet).

Frp lanserer ingen tiltak for å fremme integrering og inkludering. Frp argumenterer for at «alle særytelser for innvandrere (skal) fjernes», at sosiale ytelser i større grad må knyttes til statsborgerskap. Partiet har ingen forslag til hvordan samfunnet skal tilrettelegge for integrering og inkludering. Frp mener integrering er noe staten skal kreve, men ikke bidra til.

Frps «integreringspolitikk» består kort fortalt i å fjerne en rekke av de tiltakene som vi vet bidrar til god og vellykka integrering, som kutt i all offentlig støtte til norskundervisning, fjerne kvoteordninger i arbeidslivet ved ansettelse, opptak til skoler eller ved tildeling av offentlige goder.

Hvem tjener på en regjering med Høyre og Frp?

Rapporten «Hvem tjener på en regjering med Høyre og Frp?» beskriver hva slags politikk Høyre og Frp vil være enige om å føre sammen i en eventuell regjering fra 2009. Under følger et sammendrag av denne rapporten, som bygger på partienes arbeidsprogrammer og stemmegivning i Stortinget. Rapporten er skrevet av SVs stortingssekretariat, og er tilgjengelig via SVs nettsider.

SKATT: Høyre og Frp vil gi de største skattegevinstene til de som har mest fra før. En person som tjener 150.000 kroner vil få 800 kr. i skattelette i året med Høyre og Frp. En inntekt på 400.000 kroner vil gi 2.480 kr i skattelette. De 100 rikeste vil på sin side få en gjennomsnittlig skattelette på nærmere 10 millioner kroner hver. Norges 34 milliardærer vil til sammen få nesten en milliard kroner hvert år, og de fleste av dem slutter sannsynligvis å betale skatt. Stein Erik Hagen vil få rundt 13,8 millioner kroner i skattelette hvert år.

VELFERD: De store skattekuttene til de som har mest fra før vil gå på bekostning av offentlig velferd for alle. Til sammen utgjør Høyre og Frps forslag om kutt i skatter mellom 15 og 17,7 milliarder kroner. 15 milliarder kroner kunne finansiert rundt 30.000 årsverk i offentlig sektor; lærere, sykepleiere, omsorgsarbeidere og barnehagepersonell.

LIKELØNN: Ingen av partiene støtter forslaget om en ekstra, statlig likelønnpott. Høyre ønsker en «kompetansepott», som i praksis vil dreie seg om å prioritere høyt utdannede på bekostning av lavtlønnede. Frp mener «det er ikke en offentlig oppgave å utjevne lønnsforskjeller som naturlig oppstår i arbeidsmarkedet».

ARBEIDSLIV: Frp og Høyre vil svekke retten til fast jobb for folk flest, ved å styrke arbeidsgivers rett til å gi midlertidige stillinger. Frp mener at streikeretten skal svekkes, at arbeidsløse som ikke flytter på seg kan miste retten til ledighetstrygd, og at friske arbeidstakere skal få mer enn de som er syke.

PRIVATISERING: Partiene er enige om at en stor del av norsk, offentlig eid vannkraft kan børsnoteres og selges ut. De vil åpne for en rekke privatskoler med offentlig støtte som tas fra den offentlige fellesskolen og dermed svekker denne. Begge partiene er enige om å styrke private sykehus, på bekostning av offentlige. De vil børsnotere Posten, konkurranseutsette NSB og selge NSBs eiendommer. Frp ønsker å avvikle skolefritidsordningen (SFO) som offentlig tilbud.

MILJØ: Det blir tillatt med oljeboring i områdene utenfor Lofoten-Vesterålen. Partiene er enige om at det kan bygges atomkraftverk i Norge. De er enige om utbygging av vannkraftverk i vernede vassdrag. De er begge mot å øke bompengene i rushtida i byene. Partiene vil også prioritere hundrevis av milliarder på økt biltrafikk og fire felts motorveier over blant annet Haukelifjell og Dovrefjell i stedet for å satse på lyntog.

Delta i valkampen!

12-2

- Alle lokallag i SV har blitt invitert til å vere med på 12-2-kampanjen til SV. Mange lag har takka ja til tilbodet og vil stå på stand frå kl. 12 - 14 dei fire siste laurdagane før valet (22. august, 29. august, 5. september og 12. september). Nettsidene til SV vil ha eit oversyn over kor dei ulike lokallaga har stand.

Stand

- Det å stå på stand er ein av dei beste måtane å møte folk på og ein kan òg tenkje kreativt. Ein kan til dømes kjøpe inn elektriske jernbaner som ein kan ha tevling med, Lego til sosial bustadbygging eller vindmøllebyggjesett slik at ein kan lage fornybar energi. Ein annan og litt enklare idé er å kjøpe inn leikar som dartsett, ringkast, kubbespel osv., for å kunne lage tevlingar med premiar. Det kan vere lurt å gjere standen barnevenleg og ballongar med helium har synt seg å vere særskild populære. Slike aktivitetar kan vere med på å skilje SV frå dei andre. Og om ein klarer å halde folk lenge på standen, har ein større sjansar til å kunne fortelje dei om politikken og dei gode løysingane våre.

Møte

- Lokallaget kan skipe til opne møte for innbyggjarane i bygda eller bydelen. Føremålet med møtet er å gjere politikken til SV kjend for dei frammøtte, men ein treng ikkje alltid berre gjere dette gjennom talar og debattar. Ein kan lage quiz, filmkveld med politisk innhald eller ha kveldar der ein ser tv-overførte debattar saman. Eventuelt kan ein ha ei samling på den lokale puben eller samlingsstaden der ein i ein god og uformell tone kan diskutere hovudsakene til SV.

Dør til dør

- Det viktigaste i ein valkamp er å tore utsetje seg for folk. Det at ein har direkte kontakt, fortel og lyttar er viktig når vi skal samle røyster til valet. Du treng ikkje å kunne arbeids-programmet til SV på rams for å gå dør til dør. Det viktigaste er at du veit kvifor du røystar SV i valet og at du har lese hovudløpesetelen nøye, slik at du veit kva saker som er dei viktigaste for oss i valkampen. SV lagar òg klistrelappar du kan hengje opp om folk ikkje er heime, slik at dei kan finne informasjon på heimesida. SV sentralt har sendt ut informasjon til lokallaga om dør til dør-aksjonen.

Materiell og nettbutikk

- SV har laga mykje spanande og informativt materiell. Og alle tingingar (unnateke 12-2-kampanjen) skal skje via nettbutikken til SV på nettsidene våre. Lokallag som skal bli fakturerte må ha brukarnamn og passord og dette blir tildelt frå fylkessekretæren dykkar. www.sv-butikken.no

Verving

Valkampen er den aller beste tida for å få nye medlemmer i lokallaget. Dei aller fleste tykkjer at det er fint å bli spurd om å bli medlem. Det kostar berre 100 kroner å vere medlem av SV det fyrste året. Det finst fleire måtar å vere på. SV sender gjerne gratis verveblokker til deg og lokallaget ditt. I tillegg kan du verve via SMS. Då sender du meldinga: **verve** [mobilnummeret til den du vervar] **til 1938**. Vil du melde deg inn frå din eigen mobil, sender du meldinga: **medlem** [namn og adresse]» **til 1938**. Ein kan òg melde seg inn via www.sv.no

Delta digitalt

Oppavsofaen.no

- No kan du og Kristin Halvorsen saman lage ein tale til ein du kjenner – gå inn på oppavsofaen.no og send Kristin Halvorsen rett heim i stua til nokon du ynskjer å dele SV-bodskapen med

Blogging

- I politikkverda nyttar ein gjerne bloggen til å spreie meiningar, la veljarane bli kjende med politikaren og setje dagsorden. SV har satsa stort på at våre politikarar skal blogge, noko som har ført til at fleire stortingspolitikarar, statsrådar og folk i leiinga bloggar. Alle SV sine politikarar skriv innlegga i bloggane sine sjølve – det du les der, er deira ord. Om lokallaget, kandidatane eller fylkeslaget ynskjer å starte ein blogg, er det mange stader på nettet ein kan gjere dette heilt gratis. Les meir på sv.no/nettaktivist

Youtube

- Youtube er ein nettstad der brukarane deler videoar med kvarandre. Du kan enkelt lage din eigen kanal der du kan leggje ut egne valkampvideoar. Følg med på videoane til SV på www.youtube.com/svnett

Twitter

- Twitter er ei mikroutgåve av bloggen – ein teneste som tilrettelegg for kommunikasjon frå, til og mellom deltakarane i såkalla tweets. Dette er kanskje ikkje staden der dei store tankane blir skapte, men absolutt staden der dei blir delte. www.twitter.com/SVparti

Flickr

- Flickr er ei populær nettside der folk kan dele bilete og videoar med kvarandre. Her kan du òg finne bilete som lovleg kan bli brukt til blogging og anna så lenge de er merkt med ein Creative Commons-lisens. Bileta til SV finst på www.flickr.com/photos/sosialistiskvenstreparti

Facebook

- Facebook er eit nettsamfunn som legg til rette for at brukarane kan få kontakt med kvarandre, dele bilete, chatte osv. Du kan enkelt opprette din eigen profil og få kontakt med nye og gamle kjende. Her kan du òg bli ven med SV, og melde deg inn i fan-grupper for politikarane våre. www.facebook.com/sosialistisk.venstreparti

SV sine egne sider

- På SV sine egne heimesider finn du innhald som veljarguiden, argumentasjonsbasen og nettskoleringa til SV.
- Alle fylkes- og lokallag i SV har fått sine egne sider som dei kan styre sjølve.
- Manualar for korleis internettssidene blir brukte finn du her <http://www.sv.no/hvem/organisasjonsnytt/manualer/>
- Skrivetips til www.sv.no og blogging
- Det er litt annleis å skrive for internett. Gode praktiske tips for skrivning på internett finn du her: <http://www.webbpennan.com/text/>

Kontaktinformasjon

For generelle spørsmål, kontakt sentralbordet til SV på **21 93 33 00**.

Du kan òg nå oss på e-post **post@sv.no**
eller faks **21 93 33 01**

For spørsmål om politikken til SV kan du kontakte svartenesta til SV. Den kan du kontakte på **svar@sv.no** eller på telefon **21 93 33 33**. Opningstidene vil vere på kvardagar frå 8.00-18.00 og laurdagane frå 10-14. Dette tilbodet vil vare frå 5.august til valdagen

For generelle spørsmål om valkamp, kontakt Kristian Fjellanger på e-post **kristian.fjellanger@sv.no** eller telefon **959 77 233**.

For spørsmål om «**Bli med**»-aktivitetar, kontakt Svein Kiran (**svein.kiran@sv.no/ 21933309**) eller Kristin Benestad (**kristin.benestad@sv.no/ 21933317**)

For spørsmål eller hjelp knytt til digital valkamp, kontakt Christine Dancke på e-post **christine.dancke@sv.no** eller mobil **917 43 419**

For spørsmål om grafisk utforming av materiell, kontakt Arun Ghosh på e-post **arun.ghosh@sv.no** eller telefon **21 93 33 20**

For spørsmål knytt til medlemskap eller medlemsregister, kontakt oss på **medlem@sv.no** eller telefon **21 93 33 00**

Vi treng fleire frivillige som vil kjempe for
miljø og rettferd

Vil du vere med oss?

Ta kontakt med **post@sv.no** så set vi deg
i kontakt med ditt næraste lokallag

Argumentasjonsbasen

Skal du skrive leserinlegg, intervjues av lokalavisa eller delta i en debatt? Du finner mye mer informasjon om SVs politikk på våre nettsider

På **www.sv.no/argumentasjonsbasen** finner du fakta og argumenter på nærmere hundre saksfelt, fra Afghanistan og Arbeidsløshet til Universell tilgjengelighet og Våpeneksport

På **www.sv.no/abc** finner du SV fra A-Å

Du kan også ringe SVs svartjeneste på **21 93 33 33**.
Eller ta kontakt via e-post: **svar@sv.no**

Vi hjelper deg med alt du måtte lure på

5 ting du kan gjøre i valkampen

1. Sprei budskapet

Fortel venene dine, kollegaene dine, familien din og andre om politikken til SV og kvifor det er viktig med eit sterkt SV

2. Delta i nettdebattar

SV-arar og SV-sympatisørar er ofte for dårlege til å delta i desse debattane som berre blir viktigare og viktigare

3. Gje pengar til valkampfondet til SV

På heimesidene til SV har du høve til å kunne bidra økonomisk til valkampen

4. Skriv eit avisinnlegg

Har du noko på hjarta, skriv eit lesarinnlegg og send det til lokalavisa. Treng du fakta, tek du kontakt med SV sentralt

5. Del ut materiell

Ta kontakt med lokallaget som er der du bur, og tilby deg å leggje materiell i postkassene til folk eller dele ut på nærbutikken

Retur:
Sosialistisk Venstreparti
Akersgata 35
0158 OSLO

B

ADRESSATEN
BETALER
FOR SENDING
I NOREG

DISTRIBUERES AV
POSTEN NORGE

LAG DIN EGEN TALE MED
KRISTIN
og send til hvem du vil:
www.OPPAVSOFAEN.no

OPPAV
SOFAENNO